Jaarrekening 2017

Stichting Scholengroep Spinoza

Leidschendam-Voorburg 15 mei 2018

INHOUDSOPGAVE

	Grondslagen voor de jaarrekening	3
	Jaarrekening	
A.1.1	Balans per 31 december 2017 na resultaatbestemming	6
A.1.2	Staat van baten en lasten over 2017	7
A.1.3	Kasstroomoverzicht over het jaar 2017	8
A.1.4	Toelichting behorende bij de balans per 31 december 2017	9
A.1.5	Toelichting behorende bij de staat van baten en lasten over 2017	15
A.1.6	Verbonden partijen	18
A.1.8	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	19
	Overige gegevens	
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	20
	Voorstel resultaatbestemming 2017	21
	Gebeurtenissen na balansdatum	22

GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

Algemeen

Activiteiten
De organisatie is een scholengroep voor Voortgezet onderwijs te Leidschendam-Voorburg; de voornaamste activiteiten van onze stichting bestaan uit het verzorgen van kwalitatief hoogstaand en pluriform voortgezet onderwijs in Leidschendam-Voorburg en omstreken.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
De jaarrekening over 2017 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is Richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevings-voorschriften opgenomen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.
Alle bedragen zijn in euro's.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en vooronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva, alsmede van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en vooronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Financiële instrumenten

Algemeen
De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstellen aan rente-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.
De stichting handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de stichting verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de kredietrisico's en marktrisico's.

Reële waarde
De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa. Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd.

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:	%
- Gebouwen	3%
- Verbouwingen	10%
- Meubilair/gymzaalinrichting/machines,	7%
- ICT	20%
- Lockers	7%
- Stoffering	7%
- Overig	20%
- Activeringsgrens	500 euro

GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

Financiële vaste activa
Onder de financiële vaste activa zijn uitsluitend waarborgsommen verantwoord. Deze zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.
Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Stelselwijziging vordering op Ministerie OC en W
Tot en met 2016 was een vordering opgenomen op het Ministerie van OC en W, zijnde 7,5% van de personele lumpsum. Deze vordering was bedoeld ter dekking van de situatie waarbij de onderwijsinstelling niet meer gecontinueerd zou kunnen worden. In 2017 is besloten deze vordering te laten vervallen ten laste van het eigen vermogen. De vordering was groot ultimo 2016 € 2.611.295. Het eigen vermogen per 31 december 2017 is € 2.611.295 lager als gevolg van deze afboeking, evenals het totale balanstotaal. Tot en met 2016 werd de mutatie van de vordering, in 2016 groot € 87.709, verwerkt in de staat van baten en lasten. Dat is in 2017 niet meer gebeurd. In het kasstroomoverzicht is het effect van de afboeking van de vordering ten laste van het eigen vermogen van € 2.611.295 in 2017 verwerkt. In de vergelijkende cijfers 2016 is deze aanpassing ook doorgevoerd. Per 1 januari 2016 is het vermogen hierdoor € 2.523.586 lager. Vanaf 2017 wordt deze wijziging toegelicht onder de Niet Uit de Balans Blijkende Verplichtingen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en bestemmingsreserves gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud
De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Spaarverlof uit persoonlijk budget
De voorziening spaarverlof is gevormd voor personeelsleden die vanuit hun persoonlijk budget uren sparen om deze op een later moment op te nemen.

WGA
De voorziening WGA betreft de te verwachte kosten voor medewerkers die arbeidsongeschikt zijn geraakt en waarvan de verwachting is dat zij dit blijven. De voorziening is gevormd doordat scholengroep Spinoza eigen risico drager is voor de WGA.

Uitgestelde beloningen jubilea
Op basis van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De lasten worden geboekt op salariskosten.

Langlopende schulden
Schulden met een resterende looptijd van langer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Schulden worden gewaardeerd tegen een reële waarde.

Kortlopende schulden
Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Overlopende passiva
De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.
De bestede subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden gepassiveerd onder de overlopende passiva. Deze subsidies worden tijdsevenredig over de geschatte economische levensduur van deze activa ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat
Bij de bepaling van het exploitatieresultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden verwerkt als zij voor het bekendmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen
De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekenings-clausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Personeel
De stichting heeft een toegezegde-pensioenregeling. Deze regeling wordt gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'toegezegde bijdrage-regeling'. Dit betekent dat de over het jaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.
De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Voor toekomstige jubilea van personeelsleden is een voorziening gevormd. Deze is gebaseerd op het aantal personeelsleden en een vastgesteld gemiddeld bedrag per personeelslid.

De verplichtingen die voortvloeien uit de cao regelgeving ten aanzien van het persoonlijk budget, zijn verwerkt in een voorziening.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangen en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

A 1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (NA RESULTAATBESTEMMING)

		2017		2016	
	Activa	€	€	€	€
	Vaste activa				
1.2	Materiële vaste activa	6.520.442		5.583.390	
1.3	Financiële vaste activa	1.716		1.716	
			6.522.158		5.585.106
	Vlottende activa				
1.5	Vorderingen	1.065.436		1.091.657	
1.7	Liquide middelen	12.407.763		10.424.836	
			13.473.199		11.516.493
			19.995.357		17.101.599
	Passiva				
2.1	**Eigen vermogen**		9.923.330		7.615.505
2.2	**Voorzieningen**		3.372.203		3.088.596
	Langlopende schulden		243.376		263.368
2.4	**Kortlopende schulden**		6.456.448		6.134.130
			19.995.357		17.101.599

A 1.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

		2017		Begroting 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
	Baten						
3.1	Rijksbijdragen	46.284.292		44.216.649		44.615.258	
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	835.089		177.583		567.666	
3.5	Overige baten	2.129.884		2.324.727		2.219.634	
			49.249.265		46.718.959		47.402.558
	Totaal baten		49.249.265		46.718.959		47.402.558
	Lasten						
4.1	Personeelslasten	37.659.055		37.323.778		37.537.968	
4.2	Afschrijvingen	1.309.451		1.187.906		1.132.603	
4.3	Huisvestingslasten	2.747.126		2.560.812		2.655.566	
4.4	Overige lasten	5.235.478		5.550.108		5.350.421	
			46.951.110		46.622.604		46.676.558
	Totaal lasten		46.951.110		46.622.604		46.676.558
	Saldo baten en lasten		2.298.155		96.355		726.000
5	Financiële baten en lasten		9.670		3.833		35.238
	Nettoresultaat		2.307.825		100.188		761.238

A 1.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017 (OPGESTELD VOLGENS DE INDIRECTE METHODE)

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat		2.298.155		726.000
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	1.309.451		1.132.603	
- mutaties voorzieningen	283.607		1.345.946	
		1.593.058		2.478.549
Veranderingen in vlottende middelen:				
- vorderingen	26.221		-324.053	
- schulden	322.318		210.458	
		348.539		-113.595
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		4.239.752		3.090.954
Ontvangen interest	19.492		47.217	
Betaalde interest	-9.822		-11.979	
		9.670		35.238
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		4.249.422		3.126.192
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa	-2.246.503		-1.416.992	
Investeringen in financiële vaste activa	0		-	
		-2.246.503		-1.416.992
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-2.246.503		-1.416.992
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-19.992		-19.992
Mutatie liquide middelen		1.982.927		1.689.208
Stand liquide middelen per 1 januari		10.424.836		8.735.628
Stand liquide middelen per 31 december		12.407.763		10.424.836
Mutatie liquide middelen		1.982.927		1.689.208

A 1.4 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

1.1 Materiële vaste activa

	Aanschaf-prijs	Cumula-tieve afschrij-vingen	Boek-waarde per 1 januari	Inves-teringen	Bijzondere waarde-verminde-ringen	Afschrij-vingen	Boek-waarde per 31 december
	€	€	€	€	€	€	€
1.1.1. Terreinen	136.985	-	136.985	-	-	-	136.985
1.1.2. Gebouwen *)	7.870.772	6.837.700	1.033.072	-	-	235.751	797.321
1.1.3. Inventaris en apparatuur	23.768.793	19.355.460	4.413.333	2.246.503	-	1.073.700	5.586.136
Totaal	31.776.550	26.193.160	5.583.390	2.246.503	-	1.309.451	6.520.442

*) in de afschrijvingen gebouwen is een schattingswijziging van € 137.226 opgenomen. Dit betreft de boekwaarde van de Maartenshal, die in 2018 gesloopt zal worden. Het effect op het vermogen per 31 december 2017 en het resultaat over 2017 bedraagt € 137.226.

OZB en verzekerde waarde gebouwen/terreinen	**OZB waarde**	**Peildatum**
Bestuursbureau, Van Tuyll van Serooskerkenstraat 77-85 te Voorburg	324.000	1-1-2017
Dalton Voorburg, Loolaan 125 te Voorburg	5.639.000	1-1-2017
Dalton Voorburg, Parkweg Voorburg (dienstwoning)	150.000	1-1-2017
Francois Vatel, Granaathorst 20 te Den Haag	5.775.000	1-1-2017
Gymnasium Novum, A.v.d.Leeuwkade 1 te Voorburg	4.038.000	1-1-2017
St-Maartenscollege, A.v.d.Leeuwkade 14 te Voorburg	7.178.000	1-1-2017
St-Maartenscollege, dienstwoning te Voorburg	234.000	1-1-2017
Veurs Lyceum, Burg. Kolfschotenlaan 5 te Leidschendam	5.056.000	1-1-2017
SGCL, Fluitpolderplein 9 te Leidschendam	3.435.000	1-1-2017
Veurs Voorburg, Van Horvettestraat te Voorburg	2.393.000	1-1-2017
s-Gravendreefcollege, Kl. Voskuildreef 135 te Den Haag	7.675.000	1-1-2017

Het gebouw Van Tuyll van Serooskerkenstraat 77 - 85 is in economisch eigendom; de overige gebouwen in juridisch eigendom, waarbij het economisch claimrecht bij de Gemeente Leidschendam-Voorburg en Den Haag ligt. De bijzondere waardevermindering betreft de extra afschriing i.v.m. de sloop van de Maartenshal.

1.2. Financiële vaste activa

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
1.2.1. Waarborgsommen	1.716	1.716

1.3. Vorderingen

1.3.1. Debiteuren	299.496	409.233
af: voorziening	(72.432)	(88.623)
	227.064	320.610
1.3.2. Vordering Ministerie OCenW	-	
1.3.3. Vordering onverschuldigde betaling	3.023	-
1.3.4. Overige vorderingen	823.819	766.023
1.3.5. Overlopende activa	11.530	5.024
Totaal vorderingen	1.065.436	1.091.657

De looptijd van de debiteuren is < dan één jaar. De voorziening betreft een voorziening voor oninbaarheid van ouderbijdragen.

Vordering Ministerie OC en W
Tot en met 2016 was een vordering op het Ministerie OC en W opgenomen, zijnde 7,5 % van de personele lumpsum. In 2017 is deze vordering ten laste van het vermogen afgeboekt. Deze is als stelselwijziging verwerkt en in de vergelijkende cijfers 2016 aangepast. -

1.4. Liquide middelen

1.4.1. Kasmiddelen	32.549	23.258
1.4.2. Banktegoeden	12.375.214	10.401.578
Totaal liquide middelen	12.407.763	10.424.836

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van Scholengroep Spinoza.

A 1.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

2.1 **Eigen vermogen**

	1 januari 2017	Resultaat	Overige mutaties	31 december 2017
	€	€	€	€
2.1.1. ***Algemene reserve (publiek) *****	4.894.932	2.082.341	37.741	7.015.014
2.1.2. ***Bestemmingsreserve (publiek)***				
Bapospaarverloven ***	37.741	-	(37.741)	-
Jonge leerkrachten	-	-	-	-
	37.741	-	(37.741)	-
2.1.3. ***Bestemmingsreserve (publiek)***				
Reserves scholen (publiek) *	2.682.832	225.484	-	2.908.316
Totaal eigen vermogen	7.615.505	2.307.825	-	9.923.330

* De reserves scholen betreffen de reserves per school als onderdeel van de algemene reserve. Aangezien de interne rapportagecyclus op schooljaar is gebaseerd, betreffen dit de standen per 31 juli 2017.

** In 2017 is de afboeking van de vordering op OC en W van € 2.611.295 ten laste van het eigen vermogen verwerkt. Deze is als stelselwijziging verwerkt en in de vergelijkende cijfers 2016 aangepast.

*** In 2017 is de reserve bapospaarverloven ten gunste van de algemene reserve geboekt. In de praktijk zijn de bapocases sterk afgenomen en wordt in de reguliere exploitatie hiermee rekening gehouden.

	Stand per 1 januari 2017	Dotaties 2017	Onttrek-kingen 2017	Vrijval 2017	Stand per 31 decem-2017	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
	€	€	€	€	€	€	€
2.2 **Voorzieningen**							
2.2.1 ***Onderhoudsvoorziening***	934.687	617.000	402.845	-	1.148.842		1.148.842
2.2.2 ***Overige voorzieningen***	2.153.909	99.452	30.000	-	2.223.361		2.223.361
Totaal	3.088.596	716.452	432.845	-	3.372.203	-	3.372.203

De overige voorzieningen zijn als volgt opgebouwd:

Jubilea	344.925
WW-verplichtingen	220.000
WGA	1.000.000
Spaarverlof persoonlijk budget	658.436
	2.223.361

De voorziening jubilea is gebaseerd op de berekening van mogelijke verplichtingen uit hoofde van jubilea in de toekomst. De voorziening spaarverlof persoonlijk budget is berekend op basis van de gespaarde uren van medewerkers uit hoofde van het persoonlijk budget. De voorziening WW verplichtingen bevat de verwachte uitkeringskosten voor individuele personen. Scholengroep Spinoza is eigen risico drager voor langdurige ziekte en Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten (WGA)-vast. Salariskosten bij langdurige ziekte en bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van medewerkers met een vast dienstverband komen daarom voor eigen rekening. De voorziening WGA betreft de te verwachte kosten voor medewerkers die arbeidsongeschikt zijn geraakt en waarvan de verwachting is dat zij dit blijven.

2.3. **Langlopende schulden**	Stand per 1 januari 2017	Aflossing 2017	Stand per 31 december 2017	looptijd	rente %
2.3.1. **Kredietinstellingen**	€	€	€		
Hypothecaire geldlening o/g Rabobank	263.368	19.992	243.376	2030	4,3

Het kortlopende deel van deze lening betreft het in dat jaar af te lossen deel. Als zekerheid is pandrecht verleend op het pand Van Tuyll van Serooskerkenstraat 77-85 te Voorburg. De aflossing voor de komende 5 jaren bedraagt € 99.960. Het bedrag dat langer dan 5 jaren uitstaat bedraagt € 143.416.

A 1.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

2.4 **Kortlopende schulden**	31-12-2017		31-12-2016	
	€		€	
2.4.1 ***Crediteuren***		1.404.111		984.723
2.4.2 ***Belastingen en premies sociale verzekeringen***				
Loonheffing	1.661.257		1.613.513	
BTW	37.099		9.773	
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen		1.698.356		1.623.286
2.4.3 ***Schulden terzake van pensioenen***		454.175		383.625
2.4.4 ***Overige kortlopende schulden en overlopende passiva***				
Vooruit ontvangen subsidies OCW	362.820		364.661	
Vooruit ontvangen subsidies samenwerkingsverband	-		-	
Vooruitontvangen overig	1.006.533		884.674	
Vakantiegeld en -dagen/bindingstoelage	1.412.885		1.356.569	
Nog te ontvangen facturen	-		24.657	
Overige	117.568		511.935	
Totaal overige kortlopende schulden en overlopende passiva		2.899.806		3.142.496
Totaal kortlopende schulden		6.456.448		6.134.130

A 1.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving		Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Prestatie afgerond
OOHI	Dalton	6/592/97750	1-8-2016	10.022	10.022	ja
	Dalton	6/681/09368	8-8-2016	5.930	5.930	ja
	Dalton	6/629/03456	25-7-2016	4.134	4.134	ja
	Dalton	6/619/02947	25-7-2016	4.092	4.092	ja
	Dalton	6/639/04615	25-7-2016	9.020	9.020	ja
	Dalton	6/602/00606	25-7-2016	7.016	7.016	ja
	Dalton	7/591/09825	24-7-2017	10.286	10.286	nee
	Dalton	7/646/16953	24-7-2017	4.115	4.115	nee
	Dalton	7/631/15526	24-7-2017	9.258	9.258	nee
	Dalton	7/657/17775	24-7-2017	6.472	6.472	nee
	Dalton	7/629/15233	3-10-2017	3.215	3.215	nee
	Vatel	7/594/11331	24-7-2017	6.858	6.858	nee
	Vatel (LENZO)	17177/1185776	9-5-2017	50.000	50.000	ja
00XK	V-lyc	6/595/99070	25-7-2016	5.345	5.345	ja
	V-lyc	6/665/07327	25-7-2016	5.638	5.638	nee
	V-lyc	6/672/07946	25-7-2016	5.345	5.345	ja
	V-lyc	6/643/05082	20-9-2016	3.675	3.675	ja
	V-lyc	7/665/18540	24-7-2017	5.486	5.486	nee
	V-lyc	7/648/17023	24-7-2017	3.472	3.472	nee
	V-lyc (LOF)	0041 - 1094487	14-11-2016	46.073	46.073	nee
	V-lyc (LOF)	16-0516 - 1198393	31-5-2017	4.475	4.475	nee
	V-vrb	6/595/99101	25-7-2016	4.677	4.677	ja
31EW	GCL	6/653/06207	25-7-2016	6.013	6.013	ja
	GCL	7/608/13459	24-7-2017	6.172	6.172	nee
	SGDC	6/642/04988	25-7-2016	10.022	10.022	ja
	SGDC	6/606/01455	25-7-2016	10.022	10.022	ja
	SGDC	6/598/00091	25-7-2016	9.020	9.020	ja
	SGDC	6/655/06406	25-7-2016	4.009	4.009	ja
	SGDC	7/594/11482	24-7-2017	10.286	10.286	nee
	SGDC	7/664/18369	24-7-2017	9.258	9.258	nee
	SGDC	7/595/11816	24-7-2017	6.858	6.858	nee
	SGDC	7/599/12424	24-7-2017	10.286	10.286	nee
	SGDC	7/613/14052	24-7-2017	10.286	10.286	nee
	SGDC	7/649/17207	24-7-2017	4.115	4.115	nee
	SGDC (LENZO)	17064/1185809	9-5-2017	20.500	20.500	ja
02MU	SMC	6/593/98721	25-7-2016	4.343	4.343	ja
	SMC	6/617/02722	25-7-2016	9.020	9.020	ja
	SMC	6/654/06271	25-7-2016	5.846	5.846	ja
	SMC	6/648/05730	30-9-2016	4.009	4.009	ja
	SMC	7/614/14165	24-7-2017	4.457	4.457	nee
	SMC	7/593/11275	24-7-2017	9.258	9.258	nee
	SMC (LENZO)	17139/1185809	9-5-2017	20.000	20.000	ja
02VO	Novum	6/653/06222	25-7-2016	4.009	4.009	ja
	Novum	6/604/01135	25-7-2016	10.022	10.022	ja
	Novum (LOF)	16-0343 - 1198393	31-5-2017	8.984	8.984	nee
Totaal				411.400	411.400	

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

G2a Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen
			EUR	EUR	EUR	EUR
Totaal						

G2b Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Saldo 1-1-2017	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2017	Saldo nog te besteden 31-12-2017
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Totaal								

Gemeentelijke subsidies 2017

Kenmerk subsidie	Datum	Activiteit*	Toegekend bedrag	Ontvangen voorschot	Realisatie	Toelichting
VOS-1259	8-feb-17	Sportief Gezond 2017	7.000	7.000	7.224	
VOS-1259	8-feb-17	Schoolsportcoördinator vo	27.500	27.500	35.380	
VOS-1259	8-feb-17	GOA-welzijn vo	5.500	5.500	5.500	
ABBA/7008905/VOS-1352	13-apr-17	Geen (zeer) zwakke vo scholen	15.000	15.000	15.382	
ABBA/7009143/VOS-1368	11-mei-17	Onderwijsmat./ Profess. VO	10.000	10.000	11.187	
ABBA/7012741/VOS-1349	14-sep-17	Verlengde schooldag (VSD)	3.058	3.058	8.219	
ABBA/7012742/VOS-1350	14-sep-17	Verlengde schooldag (VSD)	20.520	20.520	25.277	
Saldo			**88.578**	**88.578**	**108.169**	

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Voor leermiddelen (boeken), huisvesting (schoonmaak, energie), ICT (netwerk, hardware, software) en P&O (verzekeringen) zijn contracten afgesloten met leveranciers voor meerdere jaren.

Op grond van de regeling onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs wordt een vordering op OCW opgenomen ter hoogte van de op balansdatum bestaande schuld aan het personeel inzake de tot en met december opgebouwde vakantie-aanspraken én de op balansdatum verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing over de maand december, met een voorgeschreven maximum van 7,5% over de personele bekostiging.
De schuld op balansdatum bedraagt € 3.304.530. Het maximale bedrag dat als vordering kan worden opgenomen, bedraagt € 2.706.616.

Verder zijn er geen niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

A 1.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2017

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3.1 Rijksbijdragen						
3.1.1 ***Rijksbijdragen OCW***						
Lumpsum bijdrage personeel	36.080.368		34.505.872		34.894.910	
Lumpsum bijdrage materieel	5.152.368		4.992.587		5.003.248	
		41.232.736		39.498.459		39.898.158
3.1.2 ***Rijksbijdragen OCW (overig)***						
Additionele subsidie personeel	3.207.816		2.945.309		2.919.704	
Additionele subsidie materieel	1.843.740		1.772.881		1.797.396	
		5.051.556		4.718.190		4.717.100
Totaal rijksbijdragen OC en W		46.284.292		44.216.649		44.615.258
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies						
3.2.1 ***Gemeentelijke bijdragen en subsidies***						
Gemeentelijke bijdrage personeel	261.269		62.029		102.659	
Gemeentelijke bijdrage materieel	9.608		9.200		9.423	
Overige gemeentelijke bijdragen	564.212		106.354		455.584	
		835.089		177.583		567.666
Totaal overheidsbijdragen		835.089		177.583		567.666
3.3. Overige baten						
3.3.1. Ouderbijdragen algemeen	894.121		1.008.439		1.011.442	
Ouderbijdragen projecten	853.839		790.671		806.873	
		1.747.960		1.799.110		1.818.315
3.5.4 Boeken en materialen	53.840		34.917		41.092	
Verhuur onroerende zaken	130.416		117.771		131.466	
Detachering personeel	38.350		39.642		30.877	
Verkoop	45.224		36.458		46.465	
Overige	114.094		296.829		151.419	
		381.924		525.617		401.319
Totaal overige baten		2.129.884		2.324.727		2.219.634

A 1.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2017

		2017		Begroting 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.1	**Personeelslasten**						
	Brutolonen en salarissen	27.739.316		27.858.778		26.732.433	
	Sociale lasten	3.353.157		3.390.000		3.248.423	
	Pensioenpremies	4.060.364		3.500.000		3.348.307	
	Af: Uitkeringen	(108.191)		(75.000)		(74.099)	
4.1.1	Lonen en salarissen		35.044.647		34.673.778		33.255.064
	Netto vergoedingen	469.232		450.000		432.336	
	Personeel niet in loondienst	897.742		900.000		837.185	
	Overige lasten	1.247.434		1.300.000		3.013.383	
4.1.2	Overige personele lasten		2.614.408		2.650.000		4.282.904
	Totaal personeelslasten		37.659.055		37.323.778		37.537.968

Het aantal Fte's per 31-12-2017 bedraagt: 511 (per 31-12-2016: 486).

4.2	**Afschrijvingen op materiële vaste activa**						
	Terreinen	-		-		-	
	Resultaat op afschrijvingen	-		-		-	
	Gebouwen *)	235.751		101.890		115.815	
4.2.2	Inventaris en apparatuur	1.073.700		1.086.016		1.016.788	
	Totaal afschrijvingen		1.309.451		1.187.906		1.132.603

*) in de afschrijvingen gebouwen is een schattingswijziging van € 137.226 opgenomen. Dit betreft de boekwaarde van de Maartenshal, die in 2018 gesloopt zal worden.

4.3	**Huisvestingslasten**						
4.3.1	Huur	224.266		223.708		226.115	
4.3.2	Dotatie onderhoudsvoorziening	617.000		450.000		617.000	
4.3.3	Onderhoud	307.452		295.768		257.469	
4.3.4	Energie en water	494.636		554.842		492.739	
4.3.5	Schoonmaakkosten	814.290		746.700		786.157	
4.3.6	Heffingen	33.962		37.018		26.135	
4.3.7	Overige	255.520		252.775		249.951	
	Totaal huisvestingslasten		2.747.126		2.560.812		2.655.566

A 1.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2017

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4 Overige lasten						
4.4.1 Administratie- en beheerslasten *)	749.607		1.690.394		1.431.600	
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	2.764.117		2.498.726		2.673.972	
4.4.3 Dotatie overige voorzieningen	88.639		126.458		119.453	
4.4.4 Overige	1.633.115		1.234.531		1.125.396	
		5.235.478		5.550.109		5.350.421
5 Financiële baten en lasten						
5.1. Rentebaten	19.492		3.833		47.217	
5.2. Rentelasten	-9.822		0		-11.979	
Totaal financiële baten en lasten		9.670		3.833		35.238

*) In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	2017		2016	
	€	€	€	€
Controle van de jaarrekening	31.621		28.514	
Andere controlewerkzaamheden	-		1.815	
Fiscale advisering/	127		151	
Andere niet-controlediensten	-		-	
		31.748		30.480

A 1.6 VERBONDEN PARTIJEN

Naam:	Juridische vorm:	Statutaire zetel:	Code activiteiten:	Eigen vermogen 31-12-2017	resultaat jaar 2016	Art 2:403 BW/ consolidatie	Deelname
Maartens Contractonderwijs	stichting	Voorburg	1	-		nee	nvt
Contractonderwijs Dalton-Vatel	stichting	Voorburg	4	nvt	nvt	nee	nvt
Vrienden van het Novum	stichting	Voorburg	4	nvt	nvt	nee	nvt

Bij deze verbonden partijen heeft Scholengroep Spinoza geen overheersende zeggenschap.

A 1.7 WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Scholengroep Spinoza van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs. Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	6
Gemiddeld aantal studenten	3
Gewogen aantal onderwijssoorten	3
Totaal aantal complexiteitspunten	12

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Scholengroep Spinoza is € 141.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienst - verband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienst-verband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 maanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking

Functie	Naam	Omvang dienst-verband in FTE	boekjaar	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen	Voorziening en beloning betaal-baar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging v/h dienst-verband
Voorzitter College van Bestuur (voor onbepaalde tijd)	P.A.W. Lamers	1,0	2017	122.836	-	17.348	nvt
		1,0	2016	* 127.568	-	14.690	nvt

*) Op de bezoldiging ad. € 127.568 in 2016 komt een onverschuldigde betaling als gevolg van het abusievelijk uitbetalen van het persoonlijk budget van € 3.023 in mindering. Dit bedrag is in 2017 reeds terugbetaald. Per saldo komt de beloning op € 124.545.

Er is geen bij het CvB geen sprake van een fictieve dienstbetrekking en de voorzitter CvB is geen gewezen topfunctionaris.

Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dient te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Vermelding alle interim-bestuurders

Er is geen sprake van interim-bestuurders.

Vermelding alle toezichthouders

Functie	Voorzitter J/N	Naam	Ingangs-datum aanstelling	Einddatum aanstelling	Beloning 2017	Beloning 2016	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen	Voorziening en beloning betaalbaar op termijn
Lid Raad van Toezicht	N	A. Vriesendorp-Dutilh	28-10-2009	20-12-2017	3.362	3.200	0	0
Lid Raad van Toezicht	N	W.J.M. Woertman	28-10-2009	20-12-2017	3.362	3.200	0	0
Lid Raad van Toezicht	J	R. Steenhart	26-10-2011	2019	3.362	3.200	0	0
Lid Raad van Toezicht	N	F. van Steenis	1-9-2017	2025	1.121	-	0	0
Lid Raad van Toezicht	N	M. Vreeburg	1-9-2017	2025	1.121	-	0	0
Lid Raad van Toezicht	N	J.P. van den Berg	1-7-2016	2024	3.362	2.133	0	0
Lid Raad van Toezicht	N	E.P. Kuipéri	1-7-2016	20-12-2017	3.362	2.133	0	0

Gegevens bij overschrijding toepasselijke norm

Functie	Ingangs- datum dienst-verband	Einddatum dienst-verband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoe-dingen	Voorzieninge n beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging v/h dienstverband

Scholengroep Spinoza heeft in 2017 geen overschrijdingen van de toepasselijke norm.

OVERIGE GEGEVENS - CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

OVERIGE GEGEVENS - VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING 2017

Netto resultaat over het jaar 2017 2.307.825

Het College van Bestuur stelt voor het positieve resultaat over 2017 van € 2.307.825 als volgt te verdelen:

	Saldo 1 januari 2017	Resultaat	overige mutaties	Saldo 31 december 2017
	€	€	€	€
Algemene reserve (publiek)	4.894.932	2.082.341		6.977.273
Bestemmingsreserve (publiek)				
a.)Bapospaarverloven	37.741		(37.741)	37.741
	37.741	-	(37.741)	37.741
Bestemmingsreserve (publiek)				
b.) Reserves scholen (publiek) *	2.682.832	225.484		2.908.316
Totaal eigen vermogen	7.615.505	2.307.825	(37.741)	9.923.330

a.) De reserve Bapospaarverloven is in het verleden ontstaan vanuit destijds geldende regelgeving. Inmiddels is deze regelgeving gewijzigd en worden de reguliere bapo lasten jaarlijks in de exploitatie verwerkt. Derhalve is deze reserve in 2017 ten gunste van de algemene reserve verwerkt.

b.) Vanaf schooljaar 2013/2014 hebben onze acht scholen een eigen reserve kunnen opbouwen vanuit hun exploitatieresultaten als onderdeel van de algemene reserve.
Aangezien de interne rapportagecyclus op schooljaar is gebaseerd, betreffen dit de standen per 31 juli 2017

Het voorstel voor deze resultaatbestemming van de resultaat over 2017 is op voorhand reeds in de jaarrekening verwerkt.

OVERIGE GEGEVENS - GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die vermeld moeten worden voor de beoordeling van de in deze jaarrekening gepubliceerde cijfers.

Scholengroep Spinoza

Kengetallen

	2017	2016	2015
totale baten (* € 1.000)	49.249	47.403	45.809
totale lasten (* € 1.000)	46.941	46.641	42.527
exploitatieresultaat (* € 1.000)	2.308	761	3.281
Eigen vermogen	9.923	7.616	9.466
Totaal vermogen	19.995	17.102	17.415
Solvabiliteitsratio	49,63%	44,53%	54,35%
Solvabiliteitsratio (incl voorzieningen)	66,49%	62,59%	64,36%
Solvabiliteitsratio (incl voorzieningen/excl) vordering OC en W)	61,97%	56,84%	58,99%
Liquiditeit	208,68%	187,74%	204,51%
Rentabiliteit	11,54%	4,45%	18,84%
Weerstandsvermogen	20,15%	16,07%	20,66%
Rijksbijdrage / totale baten	93,98%	94,12%	94,67%
Personele lasten / totale lasten	80,23%	80,48%	80,28%
Materiele lasten / totale lasten	19,77%	19,52%	19,72%
leerlingen per 1 oktober			
VO	5.816	5.846	5.767
Vavo	60	65	74
knooppunt	24	15	17
totaal	5.900	5.926	5.775

VAN REE ACCOUNTANTS
registeraccountants en belastingadviseurs

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

T (0172) 78 21 30
alphenaandenrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Scholengroep Spinoza

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons goedkeurend oordeel inzake het getrouwe beeld en ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Scholengroep Spinoza te Voorburg gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Scholengroep Spinoza op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017, uitgezonderd de gevolgen van de bestedingen beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel inzake het getrouwe beeld van de jaarrekening

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Scholengroep Spinoza zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Van Ree Accountants is een handelsnaam van Van Ree Accountants West B.V.
Op al onze diensten zijn de ORA Algemene Voorwaarden van toepassing die gepubliceerd zijn onder nummer 60944572 bij de Kamer van Koophandel te Utrecht.
Uw verzoek worden deze kosteloos toegezonden.

VAN REE. EEN PRIJSSE KLUK OP CINTEREZ.

De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid
In het boekjaar is de regelgeving met betrekking tot Europese aanbesteding niet geheel nageleefd. Een levering die boven het drempelbedrag van de Europese aanbesteding kwam, is niet Europees aanbesteed.

Ons oordeel met beperking inzake de financiële rechtmatigheid is tevens gebaseerd op het in het oordeel inzake de jaarrekening benoemde en door ons toegepaste wettelijke kader van de controle en onafhankelijkheid.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:
- het bestuursverslag; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het

bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Alphen aan den Rijn, 7 juni 2018
Van Ree Accountants

Was getekend

drs. J. Bergman RA

Bijlage bij de controleverklaring:
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.